

(0138)

ANY XXIX.—BATALLADA 1541

NÚMERO EXTRAORDINARI

26 DE NOVEMBRE DE 1898

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya
Fora d'Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga,
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

L' HÉROE DEL RUSSINYOL (per M. MOLINÉ.)

Ja 'n tením una d' «espanyada»!

Lo present número ha passat per la censura de la autoritat militar.

DESDE 'L PEDRÍS DE CASA

A es vostre tot: Puerto-Rico, Cuba, las Filipinas.... ¿que més voléu? Demaneu per aquesta boca, expelidora d'embusterias y tragadora de colonias. No 'ns teníau el peu á sobre? No contavau ab la mes absoluta impunitat? No tractavau, mes que ab un poble, ab un gòbern decrépit y cal-sassas, disposit avants, ara y sempre á consentirvos las majors infamias? No us guardava las espatlles la poderosa Inglaterra? No us alentava ab la seva indiferència, ab lo seu apartament tot lo mon qu' encare s' diu civilisat?

Y donchs ¿cóm es que 'us heu contentat ab tan poca cosa? Podíau tragarvos no ja sols las colonies, sino tota la nació espanyola! Qui s'ho havia de impedir?

De aquesta manera hauríau saldat per sempre y en definitiva un deute de agrahiment que quedá apuntat en lo llibre de comptes de la Historia, ja fá mes de un sigle.

Sí: massa que ho sabeu, per mes que 'us empenyeyen en olvidarho. A Espanya degueu la vostra independència: Espanya 'us prestá la seva ajuda, no aqueixa complicitat péruida y solapada per l' istil de la que ara mateix vos ha dispensat la que sigueu en aquells temps la vostra tirana, sino 'l noble y eficàs concurs, á cara descuberta, y sense cap mira interessada: el concurs dels diners y de la sanch. Ningú mes va fer per la vostre emancipació lo que va fer Espanya.

Donchs aquest deute moral y de conciencia (per què no l' havíau de saldar, destruhint, aniquilant, trayent del mapa al vostre acreedor? No li teníau la grapa al coll? Una apretada final y ja may mes piulava!

Confesséu que, dintre de l' esfera de la maldat hieu sigut uns tontos, no rematant el negoci que teníau entre mans.

Ara quedém: nosaltres extenuats de pobresa y de miseria, humillats, vensuts; vosaltres, en cambi, richs y poderosos, reventant de opulència y de satisfacció. Podrém nosaltres no aixecarnos mai més del estat de postració á que 'ns haveu reduhit; podrém ser víctimas tant ó mes que de las vostras expliacions y llacuinies, de aquells vicis orgànichs que portém á la massa de la sanch, y que 'ns privan de regenerarnos y de refernos y poder pendre la revenja.... Tant se val.

Ens quedan encare dos coses: ens quedan ulls per presenciar la vostra rufina, ens queda cor per desitjarla ab frenesi... y no ho dupteu pas: un dia ó altre, mes d' hora ó mes tart, tal vegada molt prompte, hem de veure colmats els nostres anhels.

Perque ab lo rich botí que 'us emporteu, fruyt del atraco de París, vos emportéu al mateix temps els germens del malestar pel vostre país, de la descomposició de la vostra fortuna, de la rufina del vostre poder. Encare que de moment certs crims alevosos quedin impunes, en definitiva 's pagan. Moltes vegadas en lo pecat mateix se porta l' expiació. Y aquest ha de ser fatalment el premi de las vostras hassanyas.

Ara 'us creyeu mes forts que may; donchs ara es quan esteu mes que may perduts.

Prompte diréu á que han vingut á parar aquellas institucions democràtiques que sembrades en terreno verge y cultivadas per un poble heterogeni y lliure de trabas tradicionals, havian tret tan hermosa florida y havian donat fruyts tan sabrosos de prosperitat, de pau y de civilisació.

Impossible 'us ha de ser sostentràs per mes temps. No en vā 'us heu olvidat del dret qu' es 'l únic ambient vital en que poden desarrollarse, per entregarvos cegament al llatrocini y á la violència, que necessàriament han de marcirlas y tronxarlas. Ab ellas perdréu la tranquilitat, la serenitat, la prosperitat y hasta l' honor de poble lliure.

Las colonies qu' eran espanyolas, y que per obra de la rapacitat han passat á ser vostras, son fruyts de mal pahir, y no hem pas de dir «mal profit vos fassin» per que se 'us indigestin. Vosaltres vos hauréu d' encarrigar de domenyàrlas, y prompte sabréu 'l pa que s' hi dona en aquelles terras defensadas mes que pel valor dels naturals, per lo clima mortífer, exterminador de la rassa blanca. L' afany de tenirlas per explotarlas vos obligará á sostentrí un fort exèrcit, que hauréu de anar renovant tot sovint, y no hi ha motiu racional per creure que les que han sigut cementiri de la rassa espanyola, deixin de ser cementiri de la rassa yankee.

La necessitat de sostentrí la possessió y l' explotació de las colonies y 'l rezel de veureus atacats per enemicos que tractin d' emular l' infame conducta que vosaltres heu observat ab Espanya, 'us obligará á armar vos fins á las dents. No coneixau encare las delicias

del militarisme; pero prompte sabreu quin gust tenen. El fusell vencerá al metro; la pòlvora al carbó de pedra; l' acorassat al barco mercant. Haureu de crear un poderós exèrcit, y us creareu ab ell obligacions y gastos enormes y ademés un perill imminent per las vos-tres llibertats.

En las competencias políticas, que avuy entre vosaltres son dirimidas pel vot dels ciutadans, el sabre dels militars, sortint de la vaina, demanarà la paraula y acabarà per imposar-se. Quan arribi aquest cas cantéu las absoltes á la vostra república modelo. La forsa es l' enemiga natural del dret. Ab la forsa heu vulnerat el dret de la nació espanyola; la forsa mateixa destruirà l' vostre, convertintvos en un poble esclau entregat als caprichos despòticxs de la dictadura.

* * *

«Creyeu, tal volta, que las riquesas fabulosas que porteu acumuladas vos han de valer per fer cara á tots aquests conflictes?

Ben equivocats aneu. Las fortunas mes sólidas se desmoronan, quan se debilita ó cedeix la base que las sustenta. Com mes pesan mes fàcilment s' ensorran.

Vostre economista Henry Georges sadollat de l' observació que sobre vosaltres mateixos havia tingut ocasió d' exercir durant una llarga vida de meditació y estudi, acabá per formular un principi que sembla una paradoxia. y que, no obstant, dintre de casa vostra, resulta ser una gran veritat. Henry Georges va dir: «que á major grau de progrés correspon major grau de miseria.»

Y així vos passa. Acumulan fortunas colossals, assombrosas sols un número reduhit de ciutadans explotadors de la gran industria, del agiotatje bursatil ó de la corrupció política, y al mateix temps que va augmentant la seva opulència, van disminuint els medis que la massa del poble traballador necessita indispensableness per viure. En lloc, com entre vosaltres, se veulen tants Cresos y un formiguer tan immens de miserables. El sentit moral s' extingeix, absorbit per la lluvia despiadada del peix gros contra'l menut, qu' es la vostra única norma. Així, ab la qüestió d' Espanya l' heu elevada desde l' esfera individual interna á las regions de la política internacional.

Y aquí está 'l gran perill que no podréu conjurar. Un dia 'ls esclaus del salari miserable, els oprimits per la riquesa despiadada, els desheredats del banquet de la vida, desbotaran y arbolarán l' incendi social que ha de reduhir á tions y á cendres totes las vostras riquesas, lo mateix las qu' heu reunit per medi del treball, que las qu' heu acumulat per medi del robo.

Llavors arribarà per vosaltres l' hora tremenda de l' expiació. Totas las nacions sedentes de botí se us tiraran á sobre, y la péruida Inglaterra, que avuy tant vos amoixa, será la primera, si una justa coalició de pobles agraviats y expliatxs per ella, no l' han destruhida preventivament.

Tant sols Espanya, la vensuda de avuy, la casi aniquilada al pes de las sevas desgracias, la víctima primera de la vostra rapacitat, s' abstindrà de ficar las ungues en las vostras despullas.

Com l' àrab del apólech, que per tota venjansa esperava que passés l' enterró del seu enemic, Espanya, asseguda al solitari pedrís de la casa payral, espera resignada pero segura que soni per vosaltres l' hora de la justicia.

P. K.

MOSÁICH

¡Falta un home! tothom diu fixant els ulls al espay com si al cel tingüés son niu pro ab tot y aquest desitj viu el tal home no surt mai.

¡Un home! ab febrós afany cridan, y trobal procuran pro no 'l troban per son dany y abatuts pel desengany;

—¡No hi ha cap home! murmuran Tenen de rahó un bon tres els que llenyan aquet crit perque en l' espanyol terrós qui no es femella del cos es femella d' espirit.

Tots han trobat la fórmula sagrada per aixecáns del fanch 'hont hem caigut.

El comers fa sentir sa veu potenta clamant cont'a els ineptes y els impuls; es vol rebilitar el militarisme veystente maltractat d' un modo injust; el clero aixeca el cap no conformantse á que se 'l conti á 'n ell entre 's vensuts; els politichs procuran sincerar-se trayentse el mort, si poden del damunt; y tots mostren ben alt un nou programa infalible, eficàs, d' èxit segur per retornar á la abatuda Espanya els diners, el bon nom y la salut.

Tots predican, tots cridan... ! Tant sols calla l' etern crucificat, el bon Jesús que paga sempre tots els plats que 's trençan, el pobre esplotat poble qu' està mut

tenint prou feyna en restanyar feridas reforsar els pulmons y aixugá els ulls als milers de sos fills qu' han sigut víctimas d' un règim de vils, cinichs y ennuchs.

* *

Pels cafès, per las tabernas, pels casinos y pels clubs, desde qualsevol periódich tothom xerra qu' es un gust. ¡Tot lo que 'ns sobra de llenys ens falta de cor y punys!

JÉPH DE JESPUS.

L' ESQUIROL

I així com á Espanya li ha no mes un Moret n' haguessen dos, no sé pas lo que succeirà aquí.

¡Quin home! No se sent parlar sino d' ell. En Moret ha fet aixó, en Moret ha dit allò, en Moret pitos, en Moret flautas, Moret per aquí, Moret per allà....

Diuhen que Deu es per tot.... Si acàs, deu anar acompañat de 'n Moret, per que en Moret també hi es.

¿Quàntas horas té 'l dia? Per la majoria dels mortals, vintiquatre: per en Moret lo menos ne deu tenir el doble, perque, còtinhu de la manera que vulguin, es impossible qu' en vintiquatre horas puguin ferse las coses qu' ell fa.

Repassin la premsa. Si troben un sol diari que no parli de 'n Moret una dotzena de vegadas.... me comprometo á ferme polavajista, qu' es avuy per avuy el sacrifici mes gros que 's pot exigir á un home.

Columna primera: «El senyor Moret ha publicat en un diari de Zaragoza un article que ha sigut molt comentat.»

Columna segona: «Los gamacistas están convencidos de que 'l causant de tot lo que acaba de sucederlos es el señor Moret.»

Secció de notícies: «S' assegura que al reorganizarse 'l ministeri, 'l senyor Moret s' encarregará de la cartera de Fomento.»

Última hora: «El señor Sagasta ha conferenciado extensamente ab el señor Moret.»

Aquest ram de las conferencias ab don Práxedes sembla qu' es una de las sevas especialitats. De quatre mesos á n' aquesta part, pot dirse que surt á conferència per dia, menos els dies que les conferencies son dugas ó tres.

En Sagasta, sense ell, no sab donar un pas ni cedir una isla. Qüestions econòmicas, qüestions políticas, diplomàtiques, marítimes, militars, mercantils, internacionals, tot li consulta.

¿Véu parte de 'n Blanco demandant fondos?

—Veurem en Moret qué hi diu.

—En Montero Ríos telegrafia que 'ls yankees manifestan tals ó quals pretensions?

—Que vingui en Moret desseguida.

—Arriba de Manila una comunicació alarmant?

—La ensenyarem á n' en Moret.

En Moret dóna la pauta per las conferencies de Paris; en Moret dirigeix la evacuació de Cuba; en Moret porta las negociacions del próxim empréstit; en Moret.... en fi i saben las últimas plujas.... En Moret va organizarlas.

Al ministeris no 's mou un expedient ni un full de paper sense 'l sé visto bueno. Tots los consellers responsables—ino costes de parlar elegant!—el tenen per assessor.

El de la Guerra li parla dels hospitals militars que s' estan montant.

El de Ultramar de las colonies que s' estan desmontant.

El de Marina lamenta ab ell la perduta de la esquadra.

El de Hisenda la falta de quartos.

El d' Estat li enseanya las notes que ha rebut de Berlin, els parts de Paris y las lívites de Loudres.

Y 'l de la Gobernació li comunica que segons telegramas de provincias, «no ocurre novedad.»

En Moret va, en Moret ve, en Moret puja, en Moret baixa.... no hi ha fet, intriga, combinació ó projecte en que no s' hi veji la mà de 'n Moret.

¿Quina ha de ser la conseqüència de tot això?

La única que pot esperàrsen.

Que en Moret té la culpa de tot.

L' autonomia de Cuba—diuen els que ho saben—es obra d' ell.

La guerra va venir per mor d' ell.

Ell es el responsable de la perduta de las colonias americanas.

Ell el de l' insurrecció filipina.

Si la marina s' ha enfonzat, se deu á n' en Moret.

L' acceptació del protocol es cosa de 'n Moret.

El pacte de Paris es obra de 'n Moret.

Totas las nostras penas, totes las nostras desgracias son deudas á l' influència perniciosa de 'n Moret.

Y vinga en Moret, y torna ab en Moret, y dali per en Moret. Formalment, si jo fos amich seu, per acallar de una vegada aquest clamoreig nacional, li donaria l' únic consell que en aquests tristos moments pot donàrseli:

—Creume-li diria:—cambia de puesto l' accent del teu apellido; prou Moret: Móret.

Potser així quedariam una mica mes tranquil·s.

A. MARCH.

ART D' ANEXIONARSE RELOTJES

Ja veurán qu' es senzillissim! Agafan, per comensar, un garrot de bon calibre, y xano xano se 'n van cap al Ensanche. S' colocan en un lloc poch freqüentat, que allà casualment abunda, y, quietos; vinga esperar.

Si passa un transeunt jove,
fornit, animós y armat,
no li diuen res: fingeixen
que s'estan allí badant
ó encenen un cigarrillo;
però si s'apassar s'escau
un vell, ó un xacrés ó un nyquiris,
se li plantan al davant
y li diuen ab molts modos:
—Vosté d'rellotje?

—Ay ay!
farà l'altre: —¿qué li importa?
—Pst! Deixis de replicar
y respondi a la pregunta.
—Donchs si que'n porto.

—Veyam?

(Aqui ab un cop d'ull observan
si 'l rellotje es de metall
ó d'or. ¿Qu' es d'or? Arriba.)

—Bueno: per humanitat
li prego que aquest rellotje
l'abandoni.

—Si? Ja va.

—Un rellotje de cent duros,
vint rubis, quatre diamants
y escape!... ¡Que l'abandoni!
Ara hi estava pensant!

—Si hi pensava ó no hi pensava
á mi pel cas m' es igual:
lo que tornó a aconsellarli
es que tingui la bondat
de treure's del desseguida
y deixarlo aquí.

—Ay carám!
¿Qué potser pensa robármel?
—Eyl! Cuidado ab l'enraonar:
ni soch lo que vosté 's pensa,
ni tinch cap necessitat
de soportá aquestas bromas.

Deixi 'l rellotje y en paus.

—Pero ¿per qué vol que 'l deixi?

—Senyor meu, es molt pesat.

—Més ho es vosté!

—Pues no acabo
d'explicarli que aixó ho faig
per humanitat?

—Confesso
que no ho entench, li soch franch.
—Veúrás; vosté aquest rellotje
no 'l d'ubé, no 'l sab cuidar,
no hi té trassa á darrí corda,
ni prou pols ni habilitat
per bellugarli 'l registre:
en dos mots, no hi pot anar
vosté ab aixó, no té geni
per un rellotje sisix.

—Ja!

—Y per què?
—Perque 'l destrossa,
perque 'l fa anà á mal-borrás
y porque s'exposa á pérdrer.
—Pero si es meu ¿qué li fa
tot aixó á vosté?

—Tornémbi!
¿Y 'ls drets de la humanitat?
¿Y 'ls debers de la conciència?
Vaja, acabém, que 's fa tart:
apa ¿que 'l deixa ó no? A la una.
—No senyor, no 'l vull deixar.
—A las dugas: ala 'l deixa?
¡No!

—A las tres.

—¡No!

—Donchs avall!

Tingui... y recordis del Maine!
Arbolan el bastó y plaf!
garrotada sense escrupul
y ja está tot arreglat.
L'infelís percut y débil,
el lloch sense un vigilant
¿qui ha de venir á destorbarlos?
Com aquell que res no fa,
el despullan del rellotje,
(y ja que hi estan posats
de lo demés que li trobin,)
xiulan un ayre marcial,
diuen good night á la víctima,
se calan l'hongo y se'n van.

—¿Qué troban? Que aquest sistema
es una barbaritat?
Potser si, jo no m'hi fico:
aixó, vajinho á explicar
als yankees, que segons sembla,
son els que l'han inventat.

C. GUMÀ.

DEL NATURAL

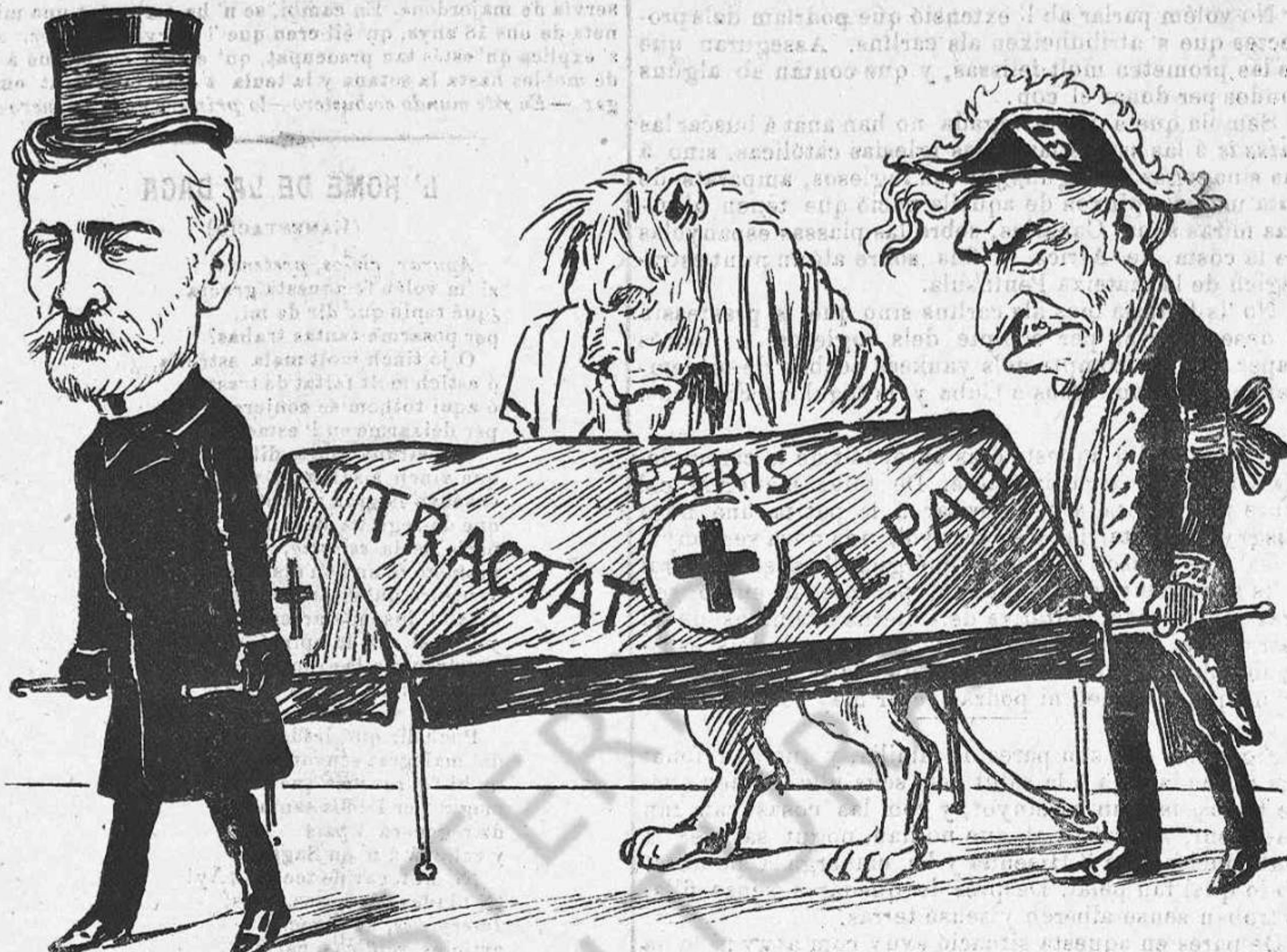
(SONET)

Lo barco ja es aquí, ja ha arribat la hora
que 'l poble en son semblant mostri alegría,
aclamant al jovent que marxá un dia
reclamat per la guerra més traïdora.

Mes al primer que veig, millor li fora
l'haver mort hont ningú lo coneixia,
puig lo selló de proxima agonía
fa pensar que la te ben á la vora.

Del moll al Hospital en la Illeta
sols pensa en la desgracia què l'espera.
Y per mes que ab treball tomba la cara,
ab tanta gent que mira al seu darrera,

LO TRACTAT DE PAU

—Ay Eugenio y qu' es pesat aixó!

no hi veu lo rostre esquàlit de sa mare
que pensant que ja es mort se desespera.

FRANCESC COMAS.

S natural y lògich que s'haja promogut a Espanya una forta corrent en prò del regionalisme. Els disbarats comesos pels governs centralitzats, els abusos dels seus agents, les immoralitats dels seus organismes, l'arrelada convicció que tothom de que mentres ells monopolisin el poder no hi ha camí de salvació possible, tot això y la subsistència latent del caràcter y condicions propias de les antigues nacionalitats que componen l'Estat espanyol, ha fet que cada hú girés els ulls á casa seva, fent neixer l'idea de salvar la part que 's puga, cas que no siga possible salvarho tot.

Aquesta corrent, lluny de sernos repulsiva ó sospitosa, 'ns inspira, pel contrari, fonda simpatia. Pero creyem que per prosperar y produir resultats beneficiosos, ha de prescindir de antigualles ridícules y purgarse enterament de tota tendència reaccionaria. D'altra manera, y atés á que les coses cauen sempre del costat á que 's decantan, lo moviment regionalisme redundarà al cap-de-vall en benefici del carlisme.

Els que l'adoptan, plens de fé, baix l'únich aspecte econòmic administratiu, creyent que suprimint facultats del poder central, l'administració dels interessos públics serà mes intel·ligent y mes honrada, pecan per deficiència d'objectiu, y s'exposan segurament a sufrir un amach desengany el dia que 's plantejin les seves solucions. La mala administració es filla de la mala política, y mal se remediarà aquella, si á les llagas podridas y canceroses de l'última no s'hi aplica'l cauteri del foix y 'l ferro.

Els governs qu'hem tingut fins ara han atentat tant com á la fortuna pública als drets del poble. L'una y 'ls altres han sigut objecte de idèntichs agravis. Tant mal ha produït un despilfarro, com la vulneració de un dret. Y l'escarní que s'ha vingut fent dels principis democràtics encarnats en les lleys, ha sigut constant y sistemàtic.

En aquest concepte, mentres al poble no se li dongi la satisfacció que 's mereix ó ell no trobi la manera de pèndre'sela, descentralització, regionalisme, reorganisió de poders y d'enitats, aspiracions honradas

de millora, tot enterament lo que s'intenti implantar s'edificarà sobre terreno fals y se'n anirà á terra.

La reivindicació dels drets democràtics, encarnació de la justícia y del progrés modern, es l'única base sólida sobre la qual ha de descansar la regeneració de la patria.

—A què's deu la victoria dels yankees? Unicament á la seva preponderància naval: á tenir millors barcos y millors canons que nosaltres: á poder disposar d'eynas y ferramentas mes perfeccionadas que les nostres.

Així en sos combats navals, que tanta sanció y tan-ta rufina varen causarnos, ells á penas varen tenir baxes. Ara les han donades á coneixer. Suman sols 16 morts y 76 ferits, tots els quals han curat.

Desconsola 'l pensar que únicament sacrificant 16 vides hajen pogut desarmarnos, posantnos en la dura necessitat d'entregàrnos-hi, com á premi de la seva hassanya, nostras mes ricas colònies, y mes que ha-guessin exigit.

Aprenguem, davant de aquest fet botxornós, á viure com correspon als pobles moderns, qu'en lloc de derrotjar els seus recursos, procuran emplearlos en la seva defensa, adoptant els medis mes perfeccionats.

En la gestió dels immensos caudals destinats per la nació espanyola al foment de la marina de guerra y tan malament invertits, hi palpitam—ara es quan se veu mes clar—una sèrie de crims de *lesa-patria*.

Y si no's castigan durament, serà inútil mirar el porvenir. La regeneració d'Espanya es impossible.

S'ha dit que 'ls carlins tractaven de fletar un barco per anar á redimir als espanyols presoners dels tagalos qu'estan sufrint lo que no's pot dir.

La notícia no s'ha confirmat. Y com havia de confirmarse!... ¿Desde quan las panteras y las bienas coneixen sentiments de pietat?

Si 'ls carlins realisessin el viatge á Filipines, no seria per redimir á ningú, sino per apreciar *de visu* 'ls refinements de crueltat de aquells salvatges, y aprendre algú torment nou per aplicarlo als liberals tan bon punt poguessin.

Y casi estich per dir que si han desistit del seu projecte es sols perque estan segurs que les taifas de Aguilando, no poden ensenyantar res á las taifas de Carlos Xapa.

Copio de *La Correspondencia Militar*:

«No ha servit de res que la premsa en massa aconsellés al Sr. Auñón no donar al ascens las vacants ocregudas en l'Estat major general de l'Armada, tenint en compte que careixen de bárcons y que les economías son molt necessàries. El Sr. Ministre de Marina fa la seva santa voluntat, en perjudici de la nació.

«El cas es tenir molts vice-almirants, molts contralmirants y molts capitans de navío encare que sols tin-guem un barco de combat. Quin sarcasme!»

Res afegeírem nosaltres á lo dit per periodich militar:

Als marinos prou els *ascendeixen*; pero nosaltres som periodistes y paisans y podríen *descendirnos*.

No volém parlar ab l' extensió que podríam dels projectes que s' atribueixen als carlins. Asseguran que se les prometen molt felissas, y que contan ab algúns fondos per donar el cop.

Sembla que aquesta vegada no han anat a buscar las *missas* á las sagristias de las iglesias catòlicas, sino á las sinagogas de algúns jueus inglesos, amparats de sota mà pels pinxos de aquella nació que tenen algunes miras sobre Canàries, sobre las plassas espanyolas de la costa de Africa y fins sobre algún punt estratègic de la mateixa Península.

No 'ls faltarà mes als carlins sino que 's prestessin á desempenyar per compte dels inglesos, l' honrós paper que per compte dels yankees acaban de desempenyar els mambisos á Cuba y 'ls tágilos á Filipinas.

Lo que 's diu aquests días aproposit de la carcunderia serà cert ó serà inexacte. De totas maneres, cal viure previnguts, á fi d' evitar á la patria una nova desgracia y estalviar als espanyols una nova vergonya.

Cal que revisca poderós y enèrgich l' esperit liberal y 'ls sentiments democràtics, per ofegar en lo seu bressol qualsevol tentativa dels eterns enemics de la patria y de la civilisació, tacats ab la sanch dels espanyols vilment derramada y ab una serie espantosa de crims que no tenen ni podrán tenir may redenció.

Figúrinse que son pares de família, y que han donat á la patria la vida ó la salut dels seus fills. Tenen quatre terrossos ó un cassinyot, y com las cosas van tan malament, se troban ab que no han pogut satisfier la contribució, y vèl l' Hisenda y 'ls embarga la pobresa. Ab lo qual fan pelat. Després de quedarse sense fills, se troben sense alberch y sense terras.

De pares en aquesta situació avuy com avuy n' hi ha milers á Espanya.

Dona ira pensar que puga haverhi un govern tan desanimat que no 's cuidi á tota pressa d' evitar l' última ruïna de tants infelissos, que al cap-de-vall, no son mes que les víctimas dels seus errors.

Hem d' advertir una vegada mes als nostres lectors, que á LA CAMPANA no podém posarhi tot lo que sentim, sino lo que bonament ens permet la censura prèvia. Tot sovint experimentem contratemps que 'ns deixan blaus,verts y de tots els colors. La setmana passada, per no anar mes lluny, ens varen ser suprimides totes las lámínes, per lo qual tinguerem de valernos de algunes que 'n teníam de repuesto.

Estém seguint ab gran interès las sessions de l' Asamblea de les Càmaras de comers reunidas á Zaragoza. Pero 'ns proposém reservar la nostra opinió per quan haja terminat la seva tasca.

Molt poden fer els representants del treball y dels contribuents, per encarrilar la política y l' administració. Pero també poden fracassar miserabement, si no desplegan una gran energia y una poderosa forsa de voluntat, y sobre tot si no evitan que algúns polítics dels de l' olla, que disressats de comerciants figuren entre ells, logran tiràrls'hi aygua al vi. En aquest cas lluny de tonificar á l' anémica nació, ab el vi sofisticat acabaràn de donarli mareig y fàstich.

Ha arribat l' hora de que 'ls homes de bé sè sobreposin als trapissondistas, lo mateix als vergonyants que als desvergonyits. Tant de bò que l' Assamblea de Zaragoza siga l' punt de partida de un enèrgich moviment de reparació y de justicia!

CARTAS DE FORA. —*Tarragona.*—Morí en aquesta ciutat un pobre y honrat obrer deixant á sa víuda y set fills, tots menors d' edat, en la major miseria. La pobra dona acudí á la parroquia pregant que assistissen tres capellans al enterrament, y allí se li contestà que sense cobrar no podian prestar-l' seu concurs. L' ausència dels negociants místics en l' acte de acompañar lo cos al cementiri estigué de sobra compensada pel gran número de companys del difunt que hi assistiren, sense cobrar, com mana el sentiment humanitari y crech que també la llei de Deu.

Capsanes.—A falta de cultita de vi se 'ns ha proporcionat cultita de prédicas á càrrec de la *santa missió*. Van venir dos padres, un d' ells guenyó, y per espay de algúns dies s' han despaxtat al seu gust, queixantse molt de que 'ls homes no vajin á la iglesia, ni á confessar, sense considerar que venint com venen fatigats pel treball, á la nit no estan per romansos. Si 's missionistes, que per cert estan ben grassos, els anessin á ajudar al camp durant el dia, ells á la nit podrían anarlos á sentir. Pero 'm sembla qu' en aquest cas serian ells els ensotanats que no estarian per sermons. Van parlar llargament sobre tots els manaments de la lley de Deu, y sobre alguns digueren coses tan cruas, que n' hi havia per tapar-se les orelles. Lo més bonich es que atacaren al arcalde y al Ajuntament, sent aixís que la primera autoritat y alguns regidors el dia de la seva arribada 'ls snaren á rebre, fentlos objecte de una cortesia que després s' ha vist ben bé que no se la mereixien. Feu favors á corps y t' ho pagaran á picossadadas.

Cervia.—Al anar-se'n de aquest poble l' regent Joan Palau per haver sigut destinat á regentant la parroquia de un altre poble de la província de Tarragona, deixava un descubert de 80 pessetas per la quota de consums, per lo que l' Ajuntament va coparli algúns mobles que varen ser venuts á pública

subasta. No es extrany que no 's recordés de recullir els móbiles, puig ni del seu pare, ni de la seva mare, que son uns pobres, va recordarse tampoch, despedintlos, y això qu' ella, li servia de majordoma. En canvi, se n' ha emportat una minyona de uns 18 anys, qu' ell creu que 'l servirà millor. Així s' explica qu' estés tan preocupat, qu' estich segur que á falta de móbiles hasta la sotana y la teula s' hauria deixat embarcar. —*En este mundo embusterio—lo primero es lo primero.*

L' HOME DE LA DAGA

(LAMENTACIÓ)

Apurar, cielos, pretendo,
si 'm voléu fé aquesta gracia
¿qué teniu que dir de mi,
per posarme tantas trabas?
O jo tinc molt mala estrella,
ó estich molt faltat de trassa,
ó aquí tothom se conjura
per deixarme en l' estacada.

Es estrany! Surto dihen
que vinch á salvar la patria,
enseyo la gran recepta
que de segú ha de curarla,
parlo de la selecció,
prometo fé un bon dissapte,
asseguro qu' en tres anys
deixo l' hisenda arreglada,
y com si res: la opinió
va girantme las espatllas
y en lloc del darme 'l poder
com més va més me'n aparta.

Puch dir qu' desde la mort
del malograt senyor Cánovas
no hi fet res més que furgar,
mogut per l' idea santa
de regenerar l' país
y rellevà á n' en Sagasta.

¡N' hi tocat de tecles! ¡Ay!
¡N' hi ideat de coses raras!
Interviews, declaracions,
articles, répliques, cartas,
manifestos, conferencias,
sueltos, circulars, programes...
no es per alabar-me! hi fet
tots i tots el papers de l' auca!
M' hi vist ab en Polavieja,
m' hi convingut ab l' Azcarraga,
hi allistat á n' en Pidal,
fins més de quatre vegades
hi estat com qui diu á punt
d' avenirme á tenir tractes
jab en Romere Robledo!
Tot inútil, tot com antes!

Cada dia, qu' demà,
que demà passat, que l' altre,
que potser dilluns que vè,
que potser á fins de setmana,
el temps passa qu' es un gust
y la poltrona anhelada
segueix tan diatant de mi
com jo d' ella... ¡Quina rabia!

Cent cops—no exagero gents—
cent cops hi vist á en Sagasta
ab la mateixa pregunta:
—«Creu si ja puch prepararme
per ferme càrrec d' això?»
Y l' avi, ab molta camàndula,
continuament repetint
la cansó mateixa:—«Ara, ara;
es no més qüestió de días:
estiguis tranquil á casa
y esperis: ja avisarán.»

¡Ja avisarán!... Es la gracia
que tenen casi bé tots
els que 'm rodejan:—¡Oh, calma!
me diuhen per tot arreu:
l' herèu forsó de don Práxedes
es vosté, no 'n tingui dupte:
ho reclama aixís la patria
y serà.—Bé, però qu'?

—Prompte: no hi pot faltar gayre.—
¡Ah, no! Jo aixís no hi puch viure.
Tots els veïns de l' escala
ja s' estan burlant de mí
y hasta arriban á esbroncarme:
—«Don Francisco, encara no?»
—Sembla que l' mannà no baixa....
—«Que té de dur molt temps
aquest divertit: ¡Ara ara!»
—Estich resolt!... O se 'm dona
el poder... ¡malvinatje!

¡que pensi 'l món lo que vulgui!

¡que riguin els de la escala!....

no 'm quedarà més recurs

que baixa 'l cap y esperarme.

C. GUMÀ.

ATENCIÓ!

Està molt pròxim á sortir

ALMANACH

DE

LA CAMPANA DE GRACIA

pera 1899

Formarà un bonich tomet ple de dibuixos, caricaturas, croquis polítics y numerosos treballs d' actualitat.

Valdrà DOS ralets

«TU QUOQUE,» BLASCO?

o 'n volia saber d' altra!

En un article del popular escriptor aragonés, y entre varias protestas de catolicisme, molt entusiastas—y sobre tot oportunistas, ara que 'ls catòlichs d' armes tomar diu qu' estan á punt de fer no sé quina barbaritat á favor de D. Carlos—hi he llegit unas afirmacions, que per lo novas y graciosas per poch me giran

d' espatllas.

Diu aixís lo Sr. Blasco.

«Los que alardean de libre-pensadores dicen que no tienen la culpa de que les bautizaran, y hablan pestes del catolicismo.»

Sembla que 'ls lliure-pensadors tenen rahó d' veritat, porque realmente, si al neixe 'ls van batejar, la culpa no es séva. Pues segons lo que don Eusebi entiende, los lliure-pensadors van equivocats.

«Yo entiendo que en tal caso, el hombre mayor de edad si no quiere ser católico debe hacer acto público de emancipación de la Iglesia; porque sino, y aunque él no lo crea, ni lo quiera, ni practique, católico es.»

«Han sentit tirar? Pues encare n' hi ha mes: se coneix que aquell dia tocaven á fuetear als lliure-pensadors.»

«Lo contrario prueba hipocresía. Cuando no se está á gusto en una religión se hace profesión de fe en otra; cuando no se tiene ninguna hay que desligarse de aquella en que involuntariamente se entró.»

«Cataplum! «Lo dijo Blas...co, y se acabó y punto redondo.»

De manera que d' aquí endavant las autoritats de l' Iglesia ja ho saben. Encare que 'ls hi consti que gran part dels espanyols no son catòlichs, com á catòlichs han de considerarlos y poden tractarlos confiadament com á tals. Si ells replican y protestan, díguilos que 'l Sr. Blasco ho ha dit y que s' entenguin ab ell.

Naturalment; si no volen ser catòlichs ¿per qué no fan un acte públic? ¿Per qué no fan professió de fe en un' altra religió? ¿Per qué no 's deslligan de la que avuy, contra la seva voluntat y á pesar seu, tenen?»

«Ah, don Eusebi!... ¡Ja ho sab bé lo que ha dit!

Professió de fe... desligarsse... ¿Vol tenir la bondat d' explicarnos com hem de ferlo això?

Perque suposo que no tindrà la pretensió de que 'ns presentem á casa l' arcalde del barri á posar en escena aquest saynete:

—Bonas tardes, ¿es vosté l' arcalde?

—Sí senyor.

—Venia á manifestarli que jo no soch catòlich.

—Me té perfectament sense cuidado. ¿Per qué m' ho explica això á mí?

—Perque vull deslligar-me y 'm convé que consti.

—Senyor meu, si 's vol deslligar, deslliguis sol, que jo ab aquestes coses no m' hi fico.—

Ni tampoch deurà volgner lo Sr. Blasco que plantém al carrer, al costat de la porta de la nostra escala, un paper que díguil:

«Se fa saber que Fulano de tal, vèhi d' aquesta casa y habitant en el pis tercer, segona porta, deixa de ser catòlich y 's desliga d' aquesta religió.»

Com encare menos li deurà semblar natural que per cumplir las seves ordres agafém la ploma y dirígem al periódich mes llegít de la localitat un remítit d' aquest tenor:

—Sr. Director:

—Desearia que en el periódico que V. tan dignamente dirige mandase insertar la siguiente declaración:

—No soy catòlico y me desligo de esa religión en que involuntariamente entré.

Díguil, Sr. Blasco, qu' hem de fer pera interpretar bé las seves observacions? ¿Cóm hem d' arreglarlo per deslligarnos?

—Hem de penjarnos un lletreiro á l' esquina?

—O anar pels carrers cridant:—Jo no soch catòlich, jo no soch catòlich, jo no soch catòlich?

—O comunicarlo verbalment al rector de la parroquia?

—O enviarlo á dir al papa?

—No basta, per no ser catòlich, no fer cap acte de catolicisme públic ni privat?

—No basta que al portarlos la fulla del cens general, en la casilla de la religió no hi posém res ó hi escriguém ninguna?

—Senyor Blasco, senyor Blasco, mirí que per aquests camins no 's va en lloc!

Mirant al clericalisme—l' enemic, com deya en Gambetta—fomentant la farsa religiosa, volguent fer passar per catòlichs á una pila de milions de personas que no 'n tenen res... tot això de la reforma, la regeneració y demés estríbillos d' l' última hora ja podém esperarho assentats.

FANTASTICH.

FUMANTNE UN DE PRIM

DIÁLECH ENTRE UN SENYOR Y SON MASOVER

—Joan: mortal cop ha sigut per la gent acaudalada
l' haixerne Espanya perdut
la guerra, puig tal vegada,
rebentne gran sotragada
l' hisenda de la Nació,
no 'ns pagarán el cupó,
y 'ls valors se 'n van á... zero:
per xó Joan me desespero...
—¿Vol fent-hi un de prim, senyó?

—Perdent Cuba, Puerto-Rico
y Filipinas també,
pot dirse que se'n va á pico
ma industria, y jo ¿qué faré?
No guanyants'hi cap dinet
las fàbrics s' han de vendre,
ó cremarlas, ferne cendra;

REVISTA FINANCIERA (per J. LLUÍS PELLICER.)

L' únic que s' hi guanya la vida en tot això.

y cregui qu' es horrorós
perdre un capital tan gros....
—Permetim: déixim encendre.

—Extenense la miseria
l' obrer, com es natural,
no tindrà pas altre deria
que passá'l lloguer per alt:
Donchs jo que ja estich prou mal
si ni's lloguera puch cobrar
com ho faré per menjar?
m' hauré d' espavilà y corre
per vèndrem hasta la torra.
—Quin fum! els ulls fa plorar.

—Sense Cuba y Filipinas
se m' esperan moltes penas:
¡Ven aquestas mans tan finas
de durícias veurà plenas.
Perduen grans de tantas manes
m' obligaran á agafà
lo xapo, com vosté fà;
y ab recursos tan escassos
¡adéu techs y grans purassos!
—Pip!... ó se li apagarà.

Bueno, escolti: ¿que ja acaba?
per que ara vull parlar jo;
si vosté tot s' ho guanyava
creuria que té rahó:
Era una altra la ocasió
de plorá ab tal sentiment
¿Quan moria tanta gent
els richs per que no hi anava
que al fi lo seu def. nsaván...
—Quin tabacot més dolent!

—Sols els pobres som de planye
de tot quant ens ha passat,
que 's richs ab diners y manya
de penas n' han escapat.
Donchs si al fi se'n han anat
las Colònies á la porra
y son capital s' ensorra
es just, ja que s' divertian,
mentres tants pobres morien
—Uff! may mes li faig cap gorra.

L' AVI RIERA.

CRÒNICA DEL TRABALL

ELS YANKEES Á CATALUNYA

Hi ha al Hospital de Sant Joan una fàbrica coneguda per *Torrent Gormal*, ahont las teixidores afanyantse nit y dia y disposant únicament de set horas per menjar y dormir, treyan una semanada de quatre, cinc y sis pessetas.

—Per aquí ó per la porta—diu l' amo Sr. Basté.

Lo mateix, exactament que deyan els comissionats yankees als espanyols al ferlos suscriure l' tractat de pau.—Per aquí ó per la porta.

Per això titudem aquest article: *Els yankees á Catalunya*.

Pero encara hi ha mes. Haventse hagut d' efectuar algunes reparacions en les màquines de la fàbrica de *Torrent Gormal*, el yankee, en loch de dir á las sevas treballadoras:—De aquí tants ó quants días se reanudará la feyna—las hi digüé:—Veni cada dia á l' hora de costüm y ja veurém quan se comensa, advertint que la que falti pot donarse per despedida.

Y desde llavors—y la broma fá mes de vint días que dura—hi van totas dos vegadas al dia, privantse de buscarse la vida per un altre costat, per sentir sempre la mateixa frasse:—Avuy no s' traballa, torneu demà.

Y com unes viuen a Sant Just, altres á Esplugues, altres á Sans y altres á les Corts se troben ab que molts d' elles necessitan un parell d' horas per fer lo viatge de las casas á la fàbrica y de la fàbrica á las casas.

Així, es com s' exerceix en lo present moment històrich la consideració deguda á las sofertas classes treballadoras.

A Badalona, 'ls pobres remitjés estan passant la pena negra. Atés a que 's temps estan molt mals (peis amos de barca, que lo qu' es pels remitjés deuen estar molt bons) se 'ls participa que de las dos parts de pesca que percibeix el patró n' volia una neta de tot gasto.

No resignantse á admetre una condició tan onerosa, perque ab las vigents á penas podian menjar, se 'ls feu saber que des de l' dilluns pròxim corria á càrrec dels remitjés el gasto de pà y vi que fessin durant la setmana. D' altra manera—se 'ls digüé—que ja podian recallir la roba y donarsse per despedits.

En v' suplicaren, presentant proposicions de arreglo, entre ellss, l' adopció de las condicions mateixas que venen regint en l' Associació de pescadors de Barcelona. Ni siguieren escoltats. Sens dubte á Badalona no es possible fer lo que á Barcelona s' té. Els pobres remitjés qu' exposan vida y salut en lo perillós y dur exercici de la pesca ja deuen saber que á n' el mon, lo mateix que á n' el mar, el peix gros se menja al xich. Sistema yankee.

En la fàbrica de calsat del carrer de Pallars, cantonada á la de Sicilia, l' amo, Sr. Dominguez ha introduxit una innovació que recomanem á tots els fabricants del article que vulgan ferse richs en poc temps. L' innovació consisteix en fer pagar á las operarias el fil qu' emplean en las confeccions á que s' dedicen. Així si, se las hi va dir que se las hi faria un petit augment. La cosa v' portarà ab molta mònita, dibentsc's cada dia una cosa distinta. Com la diplomacia nort-americana.—Al principi, que no hi havia res de lo projectat: y despresa, quan menos s' ho esperavan trobantse 'ls rodets sense fil, y jalsas noyas, que cada una se 'l comprí! Ultimament donàntlas 'hi á entendre que á fi de setmana s' liquidarien els adelants.

Vingué la liquidació, y ab ella 'l reconixement de un preu molt inferior al que realment havia adelantat cada operaria

pel fil invertit en lo traball, y una merma en lo jornal que ja es prou limitat, y corridas y qüestions y disgustos y per fi un despido general de las descontentas.

Sempre 'l mateix dilema:—Jo mano. Y per consegüent passareu per lo que jo diga, siga just ó injust, ó per la porta.

—No tenim rahó al titular aquesta crònica *Els yankees á Catalunya?*

Desde avuy oferim als obrers las columnas de aquest popular periòdic prometent fersos eco de sas justas reclamacions. Es necessari que 's vejan las injusticias y miserias de que son objecte en aquests temps de miseria y de injusticia. No emplearem mai el rencor ni la passió. Voldriam, com hem vulgut sempre una perfecta armonia entre tots quants al traball se dedican, patróns y obrers. Y per lo mateix que considerém aquesta armonia mes necessaria que may en los presents temps de crisis, creyém que 'ls patróns venen obligats á fer tot lo possible pera que en las qüestions del traball desapareguin els odiosos procediments dels yankees.

PEP SISTACHS.

PERQUE NO HA VINGUT A BARCELONA

Per por d' enredarse ab l' anglès.

LLETRETA

Hi han coses que son tan raras
qu' un no s' explica com van
y no obstant molts els dirán
que son precisas y claras.
¡Quants n' hi ha, carregats de taras
que portan ben alt el cap
y diu sols aquell que ho sab:
—Tururut,
qui gemega ja ha rebut!

La política espanyola
en homes forts es fecunda,
pues ens clavan cada tunda
perque si, que s' pinta sola.
El qui reb, prou mou tabola,
pero gemegant s' escama
y tot baix, veuréu qu' exclama:
—Tururut,
qui gemega ja ha rebut.

Qui peca de generós
perque 'l mirin ab apreci
sols troba gent que ab despreci
li criticen ser rumbós.
Y si més tard es puntós
en corregir sa mania
li diuen ab ironia:
—Tururut,
qui gemega ja ha rebut.

Una pubilla de fora
que per cert te molts dinés,
sois te boca pel confés
que la confessà á tot' hora.
Com qu' es jove y seductora
ha trobat un bon partit...
y 'l confés saben que ha dit?
—Tururut,
qui gemega ja ha rebut.

Hi ha empleat de la nació,
home de tan bona pasta
que te la dona que gasta
y un no sab d' ahont v' el pinyó.
A la casa hi va un senyó
qu' entra y surt á voluntat...
y diu aquell qu' ho ha notat:

—Tururut,
qui gemega ja ha rebut.

Hi ha militar tan valent
que la guerra li es amarga;
pero quan dona una carga
á n' el poble, està content.
Ell pot ser no ho fa ab intent,
si volen no serà un brau,
pero per logrà algú grau....
—Tururut,
qui gemega ja ha rebut.

La justicia, estém veient
que no funciona com cal,
pues viu segú l' criminal
y s' castiga al innocent.
Y quan hi ha algú que pretén
reparar cap injusticia....
—Saben que fa la justicia?

Pues fa 'l mut
y qui s' queixa es qu' ha rebut:

ALT. Y PRIM.

INSTANTÀNEAS (*)

LA ETERNA PLEBE

Lo poble dormia.

—¡Esclavísemlo!, —digué 'l tirà—y omplí 'l seu cos de pesadas cadenes.

—¡Fanatisémlo!—exclamà 'l sacerdot, é inundà son cervell de sombras.

—¡Oprimímlo!—criaren els paràssits, é imposaren trabas al seu esfors.

Y nobles, y guerrers, y sacerdots, y mercaders, y paràssits, després de martirizar y d' explotar al poble, feren mes: lo malherien per tots los sigles dels sigles.

De prompte passà per sobre de la vall desoladora y terrible tempestat.

Y enderrocà 'ls temples, y tornà pols los palau, y anorreà las fàbricas y sepultà al poble entre la ruina.

Després...

Després els magnifichs, els poderosos, els suberps, els indomables roturaren la terra, traballaven la fusta y 'l ferro, cultivavan las arts.

Pera viure no havíen tingut mes remey que ferse poble.

POLÍTICA PRÁCTICA

—La meva teoria es molt senzilla com totas las grans concepcions—digué aquell bon senyor tirant un terrós de sucre al fons de la copa.

—Vinga aqueixa teoria.

—Allá v'á. Desde luego suposo que la dona no existeix.

—¡Caramba!

—No existeix. No hi ha mes que homes y tots ells son exactament iguals.

—¡Apreta!

Iguals exactament. Aquests homes expressan la seva voluntat, y lo que la majoria acorda's fa, y boca á terra tot lo mon.

—Pero...

—Boca á terra.... La familia, l' Universitat, el Municipi, la Regió, 'l taller no tenen altre representació que lo que diu la majoria. La majoria es sempre bona y sempre ilustrada. Que demana la tirania, se li dona: que demana la revolució se li dona també.

—¿Pero cóm?

—Siga com siga: se li dona. Igual que si demanés la lluna.

—¿Y ara?

—Tot aixó en teoria. En la pràctica 'l Gobern trau majorità també com pot, y 'ls particulars si tenen bonas aldabas s' agarran y sino s' enfouzen.

—Aixó es un absurdo.

—¿Un absurdo? Donchs miri, aquest es lo punt de partida de tots los partits polítichs espanyols.

A. ZOZAYA.

N reverendo de Muri lo del río Leza (Logroño) ha ingressat á la presó, acusants'el de haver envenenat al rector de la vila de Agoncillo de la mateixa província.

«Los diarios de Logroño—afegeix el telegrama que dona la noticia—elogian el proceder del juez, que desatendiendo las influencias que acostumbran mediar en estos casos, ha encerrado al capellán Juan Robles en la cárcel.»

—¿De manera qu' en aquests cassos soLEN haverhi influencias?

(*) Traduït del volum 59, que ab aquest mateix títol acaba de donar á llum la popular *Colección Diamante*.

¡Valgam Sant Joan!.... Y quina gracia m' fa aquest entretoch!

Cassat al vol un de aquests últims días de pluja.
—Quina manera de caure aigua!
—No es pas aigua lo que cau.
—Donchs qué?
—Saliva. Hasta al Cel ens escupen!

Quan els comissionats yankees que han trabajat a París, passin per Londres, de retorn a la seva terra, 'ls inglesos els obsequiarán ab moltes festes y un gran apat.

Després dels postres, quan l'oncle Sam y Jhon Bull estigaran completament borratxos, proclamarán la seva eterna aliansa y's repartirán el fruyt de sa gloriosa companya contra 'ls espanyols.

Europa entera podrà llavoras picar de mans y exclamar:

—Bravo! Bravol... Que se repita!

Diu un peri dich:

«El Sr. Sagasta afirma que está ya harto del poder.»
Donchs nosaltres mes farts qu'ell de cert homes....tan farts que tenim ascos y tot y estém a punt de vomitar.

El President de l' Assamblea de Zaragoza s' diu señor Paraíso.

Tant de bò que la realitat fassi bo aquest apellido!

Moltas ganas tenim de sortir del Infern per entrar al Paradís.

De primer antuvi han sigut enviats a Barcelona la friolera de 40 investigadors, antichs empleats de Ultramar que's quedaven sense colocació, ab carta blanca per donar gust als contribuyents que ab tants pagos ja no poden ab la seva ànima.

Asseguran que aquests fulanos s' ocuparán en la formació del catastro.

Està bé: de moment que vinga l'marit, que després ja vindrà la senyora.

—La senyora de qui?

—Del Catastro.

—Qui es?

—Ay ay: la Catástrofe.

Se conta que'l general Cerero, al coneixer las últimes condicions dels atracadors yankees, va exclamar en un rapte de indignació:—Esto es una canallada!

Es molta veritat; pero qué s'hi ha de fer, Sr. Cerero! Aquí no hi ha mes cera que la que crema.

Decididament, els nostres vencedors han disposat ab caràcter irrevocable que'l dia primer d'any nou no quedi a l'isla de Cuba, ni un sol soldat espanyol. Son els amos de la casa y ns tiran al carrer; pero això si, 's quedan els mohles.

Convidrá que deixém escrita en lo full corresponent del llibre de la Historia 'l final de la nostra dominació a l'América.

A tal efecte proposo que s'hi reproduhexi 'l primer redoli de l'Auca de les funcions de Barcelona:

•Cap d'any, neulas.

•Sabré que definitivament si en Weyler se'n va a deixar de anar-se'n ab en Sagasta?

Suposa algú que això depén de si'l crucifican o no 'l crucifican. Perque—diuhen—que no pot anar-hi sino de una manera: ab la gran creu de Sant Fernando pensionada.

Fa bé: ja que anantse'n ab el del tupé, políticament es home mort, necessita que li posin una creu sobre la sepultura.

Y creu per creu, que siga ben grossa y ademés.

* * *
En Sagasta agraventse a n'en Weyler no fará mes que repetir la sort mateixa que va consumar al atreure's al general Cassola

No hi haurà mes que una petita diferencia.

Una cassola va trencar llavoras.

Y ara trencará un'olla.

Mac-Kinley ha tingut la barra de dirho: si ns ha pres las Filipinas, ha sigut per feros un favor, per aliarnos de una carga molt pesada.

¡Bravissim!.... No n'hi havia prou ab el llatrocini: era menester afegirhi 'l cinisme.

* *

Si una cosa li desitjém a n'aquest Mac-sin-ley, es que un dia qualsevol, trobi un amich carinyós, que li fassi l'obsequi de rómpreli una pota.

Y que després, per tot consol li digui:—Ho he fet en benefici teu, per curarte 'ls ulls de poll, y ademés per que no tinguis de gastar sino una botina. Així et sortirà ab un 50 per cent de rebaixa 'l compte del sacerdote.

Hi ha politichs admirab'es; pero cap com en Canalejas.

Aquí l'tenen ab els seus anys y ab la seva historia qu'encara 's titula representant de la joventut democrática.

Pero en certa manera té rabi. Ningú mes ágil qu'ell per cambiar de partit y fer tota mena de cabriolas políticas.

Passém llista:

D. Joseph Ferrer-Vidal y Soler.—Jefe dels silverlistas.

D. Joan Ferrer-Vidal y Soler.—Diputat provincial fusionista.

D. Lluís Ferrer-Vidal y Soler.—President dels neutres que's posan a las ordres de 'n Polavieja.

Ja ho veu en: tres germans, tres partits distints, y buscant en ells, tots tres, el primer puesto.

Y després dirán que la política no divideix a las familias!

L'escena a Labuerla (provincia de Huesca).

Alguns vehíns del poble, després de haver sopat, estan sentats al carrer, prenent la fresca. Tot de un plegat veuen avans un bullo negre: es el rector, he prou que'l reconeixen.

El saluden, y ell sense dir res, se tira endarrera i manteu y 'ls mostra la boca de un objecte qu'ells prenen per un cálzer, quan tot de un plegat i barrabúni! esclata un espatech com el de una canonada. No era la boca de un cálzer lo que 'ls ensenyava, sino la boca de un trabuch.

Quatre infelisscs—dos homes y dues donas—van caure a terra ferits de mes o menys gravat.

* *

Envista de una hassanya tan inesperada, intempestiva y no provocada per ningú volen suposar que'l rector de Labuerda s'ha tornat boig.

Lo mes probable es que s'haja tornat carlí d'armas tomar, y que veient que tarda tant' hora suspirada delalsament, tractés de veure si ab el seu trabuch feya ambo o terno.

Va fer quaterno.

Y ara que'l deixin y á veure si un'altra vegada fará quintó.

Un altre exemple de que certs personatges polítics qu'en el seu país passan per grans homes, no son, comparats ab els nostres, més que uns infelissos papapatas.

Aquí tenen a n'en Gladstone, un dels homes d'Estat més eminents de la opulenta Inglaterra y dels que han tingut més crit en lo mon enter. ¿Quina fortuna dirian que ha deixat al morir? Un milió de franchs es cassament.

En canvi, a Espanya, un milió de franchs els feya qualsevol empleat superior que logrés passar nou o deu mesos en una de las nostras colonias, sense tenir que gastar tanta saliva com el pobre Gladstone en los seus discursos.

L'egeixó:

«Una vez en España los restos de Colón serán depositados donde disponga el duque de Veragua, descendiente del descubridor de América.»

Escolti, Sr. Duch de Veragua, ja que vosté es un ganader del mes acreditats, no creu que seria de un gran efecte que 'ls restos del seu ilustre antepassat se depositessin en un sepulcre suntuós construït al bell mitjà de la plassa de toros de Seville?

De aquella manera quedarien dignificadas las glorias del passat y las del present, vinculadas en la familia del ilustre navegant y del no menos ilustre ganader de toros.

Pensis i bé, que aquella idea val un imperi.

Un imperi colonial.

Del símbol imaginat per l'inmortal Cervantes en sa famosa novel·la, ben poca cosa 'ns ne qu'da.

Ab l'esperit cabaleresch, ha mort D. Quijote. Ab lo sentit práctic ha mort el seu escudier. Del caball Roquianente va donarne compte un toro un dia de corrida.

Ja no 'ns queda més que'l ruch de S.cho Panza, representació genuïna de un poble que sense fer la mes mínima extremitat, aguanta totes las grrrotades.

LA SORT DE LUCCHENI

Luccheni davant del tribunal de Ginebra.

La República de Suiza ha donat una gran prova de serenitat de ànima y del gran respecte que professa a la legislació per la qual se regeix. En lo cantó de Ginebra està abolida la pena de mort, y per aquest motiu no ha pogut ser aplicada, ni al asses de la soberana de Austria, que cometé un crim monstruós en aquella ciutat. Altres pobles, per guanyarse la benevolència de les poderoses nacions veïnates, ó temerosos de disgustarlas, no haurien vacilat en fer una excepció per aquest cas especial, tant mes essent la víctima del crim una elevada personalitat extrangera.

Pero, en lo cantó de Ginebra no son possibles tals complacencies ni tals temors: la llei s'aplica tal com existeix, sense aixampliarla ni estrényerla. El respecte escrupulos a la llei es la millor garantia de la llibertat y de la independència de aquell poble modelo. Respectant a la llei es com se veu respectat.

El miserable Luccheni, comparegué davant del tribunal guardant una actitud bastant cínica. No obstant al veure's condemnat a presó perpetua's dolgué de que 'l privessin de morir a la guillotina. Pels imbécils fanatisats com ell, la guillotina constitueix una glòria.

En lloc del espectacle sangrent que, segons els seus desig-

nys, havia de convertirlo en heroe, li caldrà devorar la proa monòtona de una reclusió y un aislament que ha de durar tant com duri la seva existència. Tanat a la presó l'obligaran a traballar, en unió dels demés condemnats, pero sense poder cruar ab ells ni una paraula. Tindrà de sufrir sis mesos de celda, en un calabosso espayós, desde 'l qual per un' alta finestra veurà un tres de cel. Podrà disposar de alguns llibres de història y viatges y se li permetrà escriure.

Vestirà l'uniforme de penit consistent en brusa y pantalons de 'l anyo pardo y casquet de llana gris: matí y vespre rebrà com aliment un plat de sopa y un' altre de llegums frescos ó secas segons l'estació, y dos dies per setmana 300 grams de carn. Quatre vegades l'any els seus parents podrán anar-lo a veure a n'el locutori de la presó.

Doném aquests detalls que revelan l'esperit cristià del poble suís. Si Luccheni té una sombra de conciència, tal volta algun dia 's doldrà del abominable crim que va cometre, y haurà de regoneixer llavors que hi ha pobles com la república Suiza en los quals imperan els sentiments humanitaris, compatibles sempre ab la justicia y dels quals està desterrada la barbarie dels càstichs sangrents e irreparables.

R.

PACTE ENTRE PIRATAS (Dibuix de M. Moliné.)

—Amichs fins á la mort, y robar tant com se puga!

ENDEVINALLAS

XARADA

Un vehí de dos tercera,
que té bon tres per lo cas,
dos-hu un lasset á la pota:
de las farams del corral.
Ahir va tenir hu-tersa
de anar á darhi un repás,
pocas total hi quedavan
ab sas plomas y senyals.

TAP DE SUD VILAFRANQUÍ.

ANAGRAMA

Lo Total de Cotó-fluix
ab son caball va volant
envers lo punt ahont s' aixeca
son hermó castell feudal.

De cop lo caball s' espanta:
sens direcció va trotant....
lo caballer ja pert l' esma
y á un torrent van á parar.

Mort lo caball alli resta
y l' noble ab lo cap badat
y la tot tota estripada
se 'n va á son castell feudal.

VICENTÓ.

ROMBO

.....
.....
.....
.....

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Segona: número.—Tercera: membre de tota societat.—Quarta: nom d' home.—Quinta: regne antich.—Sexta: composició poètica.—Séptima: vocal.

L' HOME DELS NASSOS.
GEROGLIFICH

: +
, ,
+
III

R. CAMPINS.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans M. Sagasta, J. Coll y Ragolta, J. Aubert Manent, Un Cabo del Somatent, Pep del Mató, P. Maca, J. F., Noy de 'n Nara, La Canya, Pau Piú, y Un Olivataire:—Lo que 'ns en-vian aquesta setmana no fa per casa.

Ciutadans J. Gorina Roca, Pere Sesquitlla, Dos Forners, Un Tarrassenç, Noy d'estudi, Un desgraciat, Anton dels Cops, Pancho y Mendrugo, Gat dels frares, Francisco Simó y Un Tortosi:—Insertaré una cosa de lo que 'ns envian.

Ciutadà Casimiro B.: L' assumptu del seu article requeriria una forma mes brillant, menos pedestre.—F. Comas: El sonet ara va bé. En quant a la rima l' assumptu no 'ns agrada prou.

—Anton Valls: Si en lloc de cumplirse 23 anys, se 'n complissin 25, podrían celebrar las bodas de plata: 'l ferho ara sembla que cedissem á instigació de algun dels interessats.

—Cándido Pérez: Perdoni que li diguem que la seva carta està plena de capciositats. No tenim preferències ni antipatias, obheint tant al acceptar com al publicar els treballs admesos, exclusivament al interès del periodich.—B. Ramentol: Encare que adoleix de certa falta de originalitat, la composició va bastant bé.—P. R. Recasens (Valls): Sempre estém disposats a examinar els treballs artístichs que se 'ns posin de manifest.

Per lo tant, el dia que vulga ensenyarnos els del seu recomenat pot ferho.—Un bohemio: Las notícies que 'ns trasmet des de l' Habana no tenen interès. En un diari no dichs que no poguessent insertarse per omplir buits: en quant a un senmanari mes aviat ens faltà que 'ns sobra l' espay.—A. Cortina Rivera: No 'ns ia 'l pés.—El Ninus de Cas: Rebudas las cantarellas: van bé.—Aguileta: L' assumptu es massa palitant.

—A. Bertrán: Els versos que 'ns envia son copiats. ¿Què 'n treu de perdre 'l temps y de férnoslo perdre á nosaltres?—Jep de Jespus: Un millo de gracies.—Avi Riera: Idem idem.—F. Carreras P.: La composició va bastant bé.—Carriquiri La de vostè al seu fondo insustancial reuneix una versificació molt difi-cultosa.—Anton del Singlot: Aprofitaré el sonet.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.